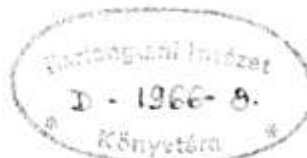

BESZÁMOLÓ JELENTÉS

A dorogi József Attila Művelődési ház "Kodió Ottokár" kutató szakkörének 1966. évi tevékenységéről

Barlangkutató szakkörünk 1966 évi programjában a fő tevékenységet a korábbi évekhez hasonlóan a barlangkutatói feltáró munka képezte.

Barlangfeltáró munkánkat az Országos Természettudományi Hivatal által engedélyezett és jóváhagyott terv szerint 3 területen folytattuk. Ezek:

- I. Nagy-Strázsa-hegyi "Strázsa-barlang",
- II. Nagy-Strázsa-hegyi "Sátorkőpuszta" barlang,
- III. Kis-strázsa-hegyi "Kis Strázsa-hasadék" barlang.

Negyediknek tervezett Klastromligeti "Piliányergi-viznyelő" bontására tervezett nyári kutatótáborunkat nem tudtuk létrehozni, mert a költségvetésünk késedelmes jóváhagyása miatt a résztvevők évi szabadság-idejét már egybehangolni nem lehetett.

A feltárási munkálatokról részletesebben az alábbiak szerint számolunk be:

I. Strázsa-barlang feltárása.

Égész év folyamán vasárnapokon, illetve munkaszüneti és iskolaszüneti napokon folyamatosan, egyenletes havi beosztásban folytattuk a már 6. éve folyó feltáró munkát, amely a kutatók komoly fizikai igénybevétele miatt jelentős megerőltetést, kitartást igényelt. Az előző években feltárt kb. 50 méteres szakasz bővítését, a járat teljes kitisztítását végeztük itt, ugyanis az évezredek alatt lerakódott üledékréteg vastagsága átlag eléri a 2,5 - 3 méter vastagságot és a továbbjutás lehetőségét is elzárja. A legbelső terem kivételével valamennyi szakaszon sikerült már elérni a barlang eredeti méreteit. A kitermelt anyag kiszállításának megkönnyítése érdekében a járat egyenes irányú összeköttetéseit elzáró természetes kőgátákat is át kellett törni, hogy a kézi csőriőrs szállítócsillénk sínpályáját a lehetőségekhez mérten a legbelső teremig bevezethessük. Ezért több ízben robbantásokat kellett eszközölnünk, amit hosszadalmas munkával lehetett csak előkészíteni. A robbantáshoz kb. 40-60 cm-es lyukakat kellett kézi erővel fúrni a szálkőbe, fúróvéső és kalapács igénybevételeivel. Az óvatosan, kis töltettel végzett robbantással lerobbantott kőmennyiséget szintén a csille segítségével szállítottuk ki. A robbantások sikeresnek bizonyultak, mivel a kívánt határfekot elérték. Kb. 10 m³ követ robbantottunk és szállítottunk ki az első és középső termekből. Közben -a lehetőségekhez képest- állandóan folytattuk a barlang üledékanyagának kitermelését és kiszállítását is. Az év folyamán kb. 55 m³ agyagos üledéket távolítottunk el a barlang járataiból. Sínpályánkat is sikerült a legutolsó kis terem bejárataig vezetnünk, így a szállítás az utóbbi időben meggyorsult. Az utolsó terem bejárati szűkület aláhajló pereme alatt jobboldalon egy kisebb viznyelőszerű üreget fedeztünk fel a mélyítés során, amelybe állandóan a mélybe szivárog el a felülről, a falon lecsurgó vízmennyiség. A szikla aláhajló pereme miatt csak talajszint-süllyesztéssel lehet ezt a kis üreget megközelíteni, de a mostani állapotban már hozzáfoghatunk az üregnek a mélység felé megnyitásához.

Ezen a ponton, - illetve az utolsó terem kitisztításával remélünk olyan lehetőséget találni, amely megkönnyíti a továbbjutást a barlang további befelé hatoló járatrészeibe.

További feladataink itt az üledékréteg bontása és folyamatos szállítása, a sínpálya állandó karbantartása, ami az esős csapadékos időjárás miatt szintén több gondot okoz és néha a szállítást teljesen megbénítja.

Összefoglalva: 1966. évben a Strázsa-barlang feltárásánál november 13-ig 29 vasárnapon dolgoztunk, ezalatt 578 fővel 2.312 munkaórát teljesítettünk és 65 m³ anyagot szállítottunk ki a barlangjáratokból.

II. Kis-Strázsa barlang.

A tervezett -talpponttól kiinduló és vízszintesen befelé haladó-táró kihajtásához szükséges műszaki tervek elkészültek, az ehhez szükséges mérési és térképezési munkákat elvégeztük, de anyagi segítség híján nem tudtuk a munkatervben megtervezett táróhajtást végrehajtani, mert jelentős műszaki és anyagi befektetésekkel járna. Ez a kis barlang mindenképpen érdemes arra, hogy feltárjuk, hiszen csodálatosan szép kristályanyaga méltán tarthat számot széles érdeklődésre és a rövid 4-5 m-es táró segítségével idegenforgalmi értékre emelkedhetne, mert megközelítése, bejárása így kényelmessé, könnyen elérhetővé válna. Kár, hogy nincs olyan szerv Komárom-megyében, amely gazdája lehetne a munkálatoknak. Igaz, hogy a megyei Idegenforgalmi Hivatal érdeklődve a barlangok után megkereste csoportunkat. Kérésre alaposan kidolgozott tervezetet nyújtottunk be a kiépítés és karbantartáshoz szükséges minimális anyagi és műszaki támogatási igényvel együtt. Erre azonban további érdemleges választ nem kaptunk.

Fájó gondunk, hogy egyik barlangot sem tartják méltónak arra, hogy anyagi ráfordítással az őket megillető idegenforgalmi nevezetességek sorába léphessenek.

III. Sátorkőpusztai barlang.

Az év folyamán itt a járatok tisztítását, karbantartását, a kristályanyag megőrzését tüztük ki célul. Azért hangsúlyozom a megőrzést, mert bár rengeteg gipszkristály törmelék borítja a barlang alját, amelyek között gyűjteménybe illő darabok találhatóak, mégis állandóan éber figyelemmel kell kísérni a látogatók gyűjtési szenvedélyét, már t. i. azt, hogy mi módon hódolnak szenvedélyüknek. Sajnos sokan a falakon található, pótolhatatlanul pusztuló kristályok iránt éreznek múlhatatlan vonzódást. S a legszomorúbb, mikor kutatótársaink kezét kell lefogni, s magyarázni nekik a pótolhatatlan kárt, amit okoznak. Ezért kérjük mindig a látogatókat, érezzék át, hogy mi nem a saját "kincseinket" védjük, őrizzük, hanem mindannyiunkét, hazánkét, sőt az egész természetkedvelő és értő világ értékeit.

A karbantartási és tisztítási munkák során egy új kürtöt és üregeket tártunk fel, amelynek kristályanyaga csodálatosan gazdag tömegében, formájában és szépen színeződött, de nehezen hozzáférhető, s ezért kevésbé látogatható.

A korábbi években történt erőszakos behatolások miatt szükségessé vált a falak, illetve befalazott járatok megerősítése, a falazat rendszeres javítása. Ehhez a víz szállítása a legnagyobb feladat, mivel nagy távolságról kell szállítanunk.

Az állandó karbantartás mellett páratartalom és hőmérséklet méréseket végeztünk, azonkívül a látogatók szakszerű vezetését biztosítottuk a barlangban.

Az év folyamán 12 alkalommal fogadtunk és vezettünk szervezett látogató csoportokat 387 fővel, azonkívül a hozzánk látogató barlangkutató sporttársak számára is lehetővé tettük a barlanggal való megismerkedést.

Itt 14 munkanapon át 58 fő 612 órás munkát végzett.

Egyéb tevékenység.

Az Országos Barlangkutató Találkozó csoportunk 11 fővel vett részt Budapesten, melyen beszámoltunk az eddig végzett munkáról, s részt vettünk az ott szervezett túrákon, előadásokon.

Barlangi túrákat vezettünk Budapestre a Ferenc-hegyi barlang, a Barlangtani Múzeum, a Pálvölgyi barlang megtekintésére, Lábatlanra az ottani kőbányai barlangok és a Pisznice-i barlang megtekintésére. Ezenkívül a Bükk-hegység egy részét jártuk be karszthidrológiai felderítés céljából. Emellett 5 alkalommal vezettünk a tokodi bányabeli csodálatos hasadékbarlangok bejárására több érdeklődő barlangkutató csoport részvételével túrát. E túrák során jelentős ásványanyagot gyűjtöttünk össze.

A szakkör tagjainak részére szakköri foglalkozásokat, összejöveteleket tartottunk 2 hetes, illetve havonkénti időközben. Ezekben a foglalkozásokon megismertettük a megjelent szakirodalom alapján a tudományos érdeklődésre számot tartó szakmai közleményekkel, főleg kezdő tagjainkat megismertettük a szükséges geológiai, kémiai, ásványtani és térképészeti fogalmakkal és ismeretekkel, a régebbi tudományos folyóiratok szakmai cikkeivel és ezek alapján mintegy továbbképzészerűen bővítettük ismereteinket.

Az 1966. évi tevékenységünket összegezve megállapíthatjuk, hogy a rendszeres feltárási munkánk az alábbiak szerint alakult:

a Strázsa-barlang feltárásnál	31 nap	2.312 munkaórát
a Sátorkői-barlang karbantartásánál	14 "	612 "
a barlangi túrák vezetésénél	12 "	684 "

dolgoztunk, illetve tevékenykedtünk.

A rendszeres és szivós munka ellenére az év folyamán jelentősebb eredményt elérni nem sikerült -a sátorkői barlang középszintű, képződményekben gazdag, de kisebb új járatát kivéve-. Az eredménytelenség azonban csüggedésre nem szolgáltat okot, tovább folytatjuk a feltárást, amelynek legnagyobb részét már magunk mögött tudjuk és bízunk abban, hogy az eredmény előbb-utóbb megszületik és sikerülni fog a Strázsa-barlang folytatását a mélység felé feltárni és a második Sátorkő-pusztai barlanghoz hasonló komoly természettudományi értékű barlangot felfedezni és ezzel hazánkat gazdagítani.

Az évi munkánk befejezésekor köszönetet mondunk a dorogi József Attila Művelődési Ház igazgatóságának és a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének, hogy biztosították szakkörünk zavartalan működésének feltételeit.

Dorog, 1967 január 21

/Benedek Anikó/